

Türkiye’de Sivil Toplumun Gündemi

Mayıs 2021

İLKE
ilim kültür eğitim vakfı

todam
TOPLUMSAL DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

**“Türkiye’de Sivil
Toplumun Gündemi”
bülteni Türkiye
sivil toplumundaki
gelişmeleri takip etmek,
değerlendirmek, sivil
toplum bilincini arttırmak
amacıyla aylık olarak
hazırlanmaktadır.**

İmtiyaz Sahibi

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı

Genel Yayın Yönetmeni

Lütfi Sunar

Yayın Sorumlusu ve Editörler

H. Merve Bircan Altınsoy

Mustafa Halil Aydın

Grafik Tasarım

Seyfullah Bayram

A : Aziz Mahmut Hüdayi Mah.
Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul

T : +90 216 532 63 70

W : ilke.org.tr/todam

M : todam@ilke.org.tr

© Tüm hakları saklıdır. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nın yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz.

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı, kurulduğu günden bugüne araştırma birimleri ve alt kuruluşlarıyla birlikte Türkiye'nin yüzleşmekte olduğu sorunları tespit ederek çözüm önerileri getirmeye devam ediyor. Bu faaliyetler kapsamında bugüne kadar yayımlanmış olduğu raporlar, politika notları, görüş yazıları; gerçekleştirdiği seminerler, söyleşiler ve çevrim içi panellerin kapsamını büyütmek üzere yeni ve iddialı bir adım attı. Çalışmalarının alanını ve hedef kitlesini büyütmek üzere attığı bu iddialı adımda “Toplumsal Düşünce ve Araştırma Merkezi” isimli yeni bir araştırma merkezi kurdu.

TODAM'ın sivil toplum araştırmaları çerçevesinde çıkartmaya başladığı “Türkiye’de Sivil Toplumun Gündemi” bülteni Türkiye’de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının yayınlarının ve organizasyonlarının incelendiği, özetlendiği bir bülten olarak yayımlanmaya devam ediyor. Aylık olarak çıkartılan ve Türkiye’deki sivil toplum faaliyetlerini bütüncül bir perspektifle gözler önüne koymayı amaçlayan bültenin, ayrıca STK’ların görünürlüğünü, Türkiye’deki sivil toplum bilincini ve STK’lar arasındaki işbirliğini arttırmak da hedefleri arasında yer alıyor.

Bülten hazırlanırken Türkiye’deki pek çok STK’nın faaliyetleri incelendi. Covid-19 salgını sonrası Zoom ve türevi programların da sağladığı kolaylıkla birçok seminer, konferans gibi organizasyonlar kolay bir biçimde düzenlenebilir hale geldi. Dolayısıyla bu faaliyetlere bültenimizde yer veremedik. Rapor, kitap, bilgi notu gibi yarı akademik çalışmaların yanı sıra çalıştay, sempozyum, eğitim atölyeleri gibi geniş ölçekli organizasyonları dikkate aldık ve bunlara bültenimizde kronolojik olarak yer verdik. Bültenin online versiyonunda, haber başlıklarına haberin kaynağına götüren linkleri yerleştirdik. Bu sayıda ayın faaliyeti olarak TODAM tarafından yayımlanan ve Prof. Dr. Köksal Büyük’ün kaleme aldığı “STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirme” başlıklı analiz raporu na yer verdik. Aylık röportajımızda ise Prof. Dr. Köksal Büyük’le birlikte söz konusu raporu konuştuk.

SUNUŞ

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı çatısı altındaki kurumlarla birlikte iş ahlakı ve girişimcilik, akademik çalışmalar, yaygın din eğitimi, eğitim ve toplum alanlarında faaliyet göstermektedir. Bu konularda saha araştırması yapmakta ve strateji geliştirmeye yönelik çalışmalar yürütmektedir. Bu doğrultuda Türkiye'nin siyasi, toplumsal, eğitim ve ekonomik sorunlarının tespit edildiği ve çözüm önerileri ile birlikte yeni bir vizyon sunan "Geleceğin Türkiye'si", "Alan İzleme Raporları" gibi somut çıktıları olan çalışmalar gerçekleştirmiştir. İLKE Vakfı çatısı altında; bu çabanın sınırlarını daha genişletmek ve Müslüman toplumlar özelinde de yeni stratejiler üretmek ve çözüm önerilerinde bulunmak adına Toplumsal Düşünce ve Araştırma Merkezi (TODAM) kurulmuştur.

TODAM, Türkiye'deki fikri birikim ve yönelimlerin takip edildiği, tüm dünya ile entelektüel etkileşim ve ilişki kuran, toplumsal değişim alanlarında çalışmalar yaparak veri setleri ve analiz modellerinin oluşturulduğu bir merkez olarak tasarlandı. TODAM, toplumsal değişimi takip ederken bu değişimin önemli alanlarından biri olan sivil toplumu da mercek altına alıyor. Kurumsal Yönetim Akademisi'nde başlatılan sivil toplumun geliştirilmesi faaliyeti TODAM'da devam ediyor.

Türkiye'de, özellikle İslami camiada, sivil toplum çalışmaları önemli bir kalemi oluşturmaktadır. Ancak bu sivil toplum kuruluşlarının (STK) birbirlerinden haberdar olabileceği alanların fazla olmaması dikkat çekmektedir. Bu bağlamda nitelikli bir sivil toplum için düşünce ve modeller üretme hedefimizin ilk ayağı olan Türkiye'de Sivil Toplum Bülteni ile karşınızdayız. TODAM bünyesinde hazırlanan "Türkiye'de Sivil Toplumun Gündemi" bülteni ile birlikte Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının nabzının tutulması amaçlanmaktadır. Türkiye'deki STK'ların hazırlamış olduğu rapor, bilgi notu, rehber, kitap gibi yarı akademik çalışmaların yanı sıra yürütmüş oldukları çalıştay, sempozyum, eğitim atölyeleri gibi faaliyetlere toplu halde verilerek bütüncül bir bakış ortaya konulması planlanmaktadır. Bu şekilde sivil toplum kuruluşlarını birbirlerinden haberdar etme, görünürlüklerini artırma ve olası iş birliklerine temel oluşturmayı hedeflenmektedir.

Bültenin hazırlanış sürecinde pek çok STK ve faaliyetleri ayrı ayrı incelenmiştir. Türkiye'deki STK'lar her ay pek çok organizasyon düzenlemektedirler. Dolayısıyla bültende hangi faaliyetlere yer verileceği konusunda bir metot oluşturulmuştur. Özellikle Covid-19 pandemisi sonrasında hayatımıza giren Zoom ve türevi programların sağladığı rahatlıkla birçok seminer, konferans, konuşma kolay bir biçimde çevrimiçi gerçekleştirilebilir hale gelmiştir. Dolayısıyla bu organizasyonların hepsine bültenimizde yer vermek mümkün olmamıştır. Bunun yerine rapor, bilgi notu, çalıştay vs. gibi bilgi üretimi ve eğitime yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Bültenimizde yer alan bu faaliyetler kronolojik olarak sıralanmıştır.

İLKE Vakfı olarak yayımladığımız bu bülteni muhatabına ulaşmasını ümit ediyor, istifade-nize sunuyoruz. Temennimiz yayımlamış olduğumuz Türkiye'de Sivil Toplumun Gündemi bülteninin yeni ve önemli kazanımlara yol açmasıdır. Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Lütfi Sunar

Sosyal Girişimcilik ve Dijitalleşme Zirvesi Gerçekleştirildi

Tarih: 02 Mayıs 2021

STK: e-Gönüllü, Girişimci Parkı

Türü: Zirve

Dijitalleşen dünyanın sosyal girişimcilik üzerindeki etkilerinin konuşulduğu zirvede, 7 konuşmacı yer aldı.

İş dünyası ve sivil toplumdan temsilcilerin katıldığı zirvede bilhassa Covid-19 salgını sonrasında yaşamın gerekliliklerine üzerinde durulması gerek hususlara değinildi. Dijitalleşen dünyada toplumun yaşadığı sıkıntıların giderilmesinde inovasyonun ve sosyal girişimciliğin önemi vurgulandı.

“Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Fonu” Başvuruları Başladı

Tarih: 03 Mayıs 2021

STK: Sivil Toplum için Destek Vakfı

Türü: Fon Duyurusu

Sivil Toplum İçin Destek Vakfı, “Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Fonu”nun başvurularının açıldığını duyurdu.

Latro Kimya işbirliği ve mali desteğiyle oluşturulan fonun amacı ilk ve orta öğrenimdeki eğitim kalitesinin geliştirilmesi... Fon kapsamında eğitim, çocuk, gençlik ve diğer ilgili alanlarda çalışan sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları desteklenecek; eğitimde yenilikçi yöntemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasına katkı sağlanacak.

“Sivil Diyalogun Güçlenmesi” Proje Sunumu Gerçekleşti

Tarih: 08 Mayıs 2021 STK: Kurumsal Yönetim Akademisi (KYA) Türü: Seminer

Kurumsal Yönetim Akademisi tarafından düzenlenen proje sunumlarının bu ayki konuğu Ceylan Özünel’di. Özünel, “Sivil Diyalogun Güçlenmesi” projesinin geçirdiği evreleri tasarlanma sürecinden itibaren katılımcılarla paylaştı.

Sivil Diyalogun Güçlenmesi
Proje Sunumu

Ceylan Özünel
(YADA Vakfı)

8 Mayıs 2021 13.00

Kurumsal Yönetim Akademisi tarafından düzenlenen proje sunumları serisi bağlamında YADA Vakfı’ndan Ceylan Özünel konuk edildi. “Sivil Diyalogun Güçlenmesi” projesinin konuşulduğu programda Özünel, projenin oluşum aşamalarından itibaren geçirilen evreleri dinleyicilerle paylaştı. STK’lar arasındaki diyalog eksikliğinin STK’ların etkinliği üzerinde olumsuz etkisi olduğunun tespit edildiğini söyleyen Ceylan Özünel, projenin de buradan hareketle doğduğundan söz etti.

Filistin Sorunu ve Kudüs’ün Statüsü Başlıklı Web Paneli Gerçekleştirildi

Tarih: 11 Mayıs 2021 STK: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Türü: Web

İsrail’in sürdürdüğü işgal politikası ve Şeyh Cerrah Mahallesi ile Mescid-i Aksa’ya yaptığı saldırılar uluslararası arenada tepkiyle karşılandı. SETA da bu doğrultuda düzenlediği web paneliyle bu meseleyi masaya yatırdı.

FİLİSTİN SORUNU
KUDÜS’ÜN STATÜSÜ

11 Mayıs 2021
Salı 14.00

Möcünör
Ferhat Piriñççi
Kongresöner
Zekeriya Kurşun
Turgut Alp Boyraz
Helin Sarı Ertem

SETA

Panelde, bölgede görev alan AA Editörü Turgut Alp Boyraz, ORDAF Başkanı Prof. Dr. Zekeriya Kurşun ve Medeniyet Üniversitesi’nden Doç. Dr. Helin Sarı Ertem konuşmacı olarak yer aldılar. Sahadaki gelişmeleri aktaran Boyraz’dan sonra sözü Zekeriya Kurşun aldı. Kurşun, bir Yahudi Devleti teşekkül edilebilmesi için coğrafyanın Yahudileştirilmesi lazım geldiğini ve bu saldırıların bu bağlamda okunması gerektiğini söyledi. Son olarak söz alan Helin Sarı Ertem, İsrail’in seri bir biçimde insan hakları ihlalinde bulunduğu bahsederken, Filistinlilerin çektiği acıların gündemde olması gerektiğini sözlerine ekledi.

Beşinci Mevsim: Türkiye İklim Politikaları Webinarı Düzenlendi

Tarih: 15 Mayıs 2021 STK: Habitat, İNGEV, TEPAV Türü: Webinar

Habitat, İNGEV ve TEPAV inisiyatifi ile kurulan "Değişiyor muyuz?" platformunun ilk etkinliği "Beşinci Mevsim: Türkiye İklim Politikaları" başlığıyla düzenlendi.

Webinarıda artık ne yapmalı eşiğinden, nasıl yapmalı eşiğine gelindiği ifade edildi. Doğaya karşı yapılan projelerin ölçsüz biçimde doğaya zarar verdiğine ve bunun özellikle dar gelirli kesimi olumsuz etkilediğine değinildi. Bununla birlikte Türkiye'nin enerji politikalarının kömür merkezli olduğuna vurgu yapılarak gerekli veriler incelendiğinde Türkiye'nin 10 sene içerisinde kömürden çıkabileceğini ve bu sektörü dönüştürerek yeni istihdam yaratılabileceği belirtildi.

Milli İrade Platformu Tarafından Mısır Devleti'ne Çağrı

Tarih: 16 Mayıs 2021 STK: Milli İrade Platformu Türü: Bildiri

Milli İrade Platformu, "Türkiyeli STK'lardan Mısır Devleti'ne Çağrı" başlıklı bildiriye Filistin meselesine ilişkin Mısır Devleti'ne çağrıda bulundu.

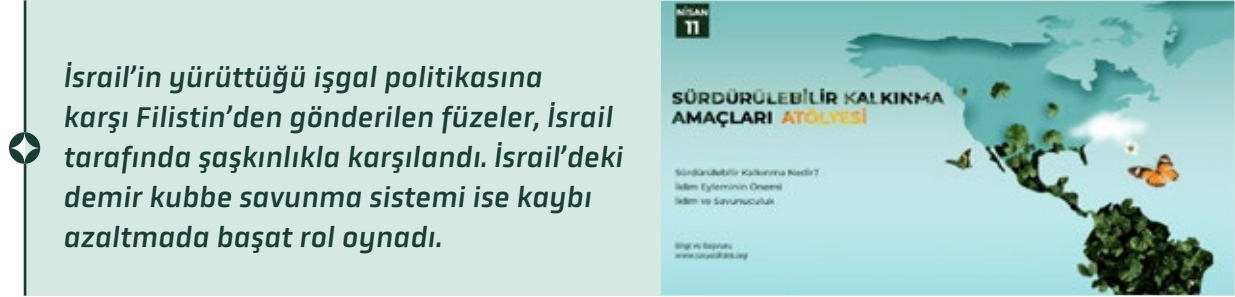
Milli İrade Platformu, Mısır devletine çağrıda bulundu. Metinde, İsrail'in Filistin'e yönelik işgal politikasının geçmişine ve bugününe değinildi. Mısır'ın Gazze hususundaki duyarlı davranışlarının gelecek için umut verici olduğu, bununla birlikte Refah sınır kapısının açılmasının Gazzeliler için önemli olduğu zikredildi. Bildiri Türkçe, Arapça ve İngilizce olmak üzere üç farklı dilde yayımlandı.

ORSAM, İsrail’in Demir Kubbe Savunma Sistemine İlişkin Politika Notu Yayımladı

Tarih: 11 Nisan 2021

STK: Sosyal İklim Derneği

Türü: Eğitim Atölyesi

İsrail’in yürüttüğü işgal politikasına karşı Filistin’den gönderilen füzeler, İsrail tarafında şaşkınlıkla karşılandı. İsrail’deki demir kubbe savunma sistemi ise kaybı azaltmada başat rol oynadı.

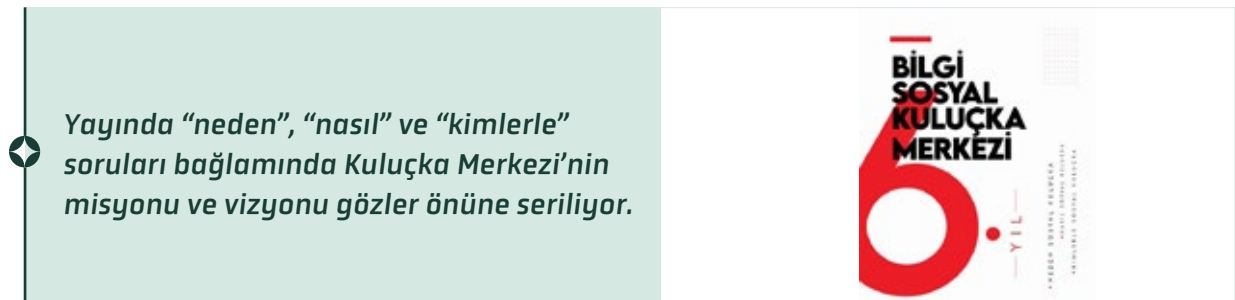
İngilizce hazırlanan raporda 1948’den bu yana bölgede taraflar arasında gerçekleşen gelişmelere değiniliyor. Arap-İsrail savaşlarında Irak, Mısır, Ürdün uçaklarının İsrail’i uğrattığı zayıflığın bir hava savunma sistemine ihtiyacı doğurduğu tespiti yapılıyor. Ardından demir kubbe savunma sistemine ilişkin bilinen veriler raporda kendine yer buluyor.

Bilgi Sosyal Kuluçka Merkezi, 6. Yıl Yayını Yayımlandı

Tarih: 18 Mayıs 2021

STK: Bilgi Sosyal Kuluçka Merkezi

Türü: Yayın

Yayında “neden”, “nasıl” ve “kimlerle” soruları bağlamında Kuluçka Merkezi’nin misyonu ve vizyonu gözler önüne seriliyor.

Bilgi Sosyal Kuluçka Merkezi’nin hikayesini, deneyimlerini paylaştığı 6. yıl yayını yayımlandı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi (STÇM) bünyesinde yer alan Sosyal Kuluçka Merkezi, hak temelli STÖ’lerin kapasitelerinin güçlendirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapan bir merkez. Görsel ve infografiklerle içeriği zenginleştirilmiş olan 6. yıl yayını ise merkezde yapılan çalışmaların bir minyatürünü sunuyor.

Teyit.org Aylık “Dijital Veli” Başlıklı E-posta Bülteninin İlk Sayısını Yayımladı

Tarih: 21 Mayıs 2021 STK: Teyit.org Türü: e-Bülten

Dijital ebeveynlik kavramı son dönemde sıkça duyulan bir kavram. Araştırmalar çocukların %78’inin dijital dünyaya ebeveynlerinden daha hakim olduklarını gösteriyor. Teyit.org tarafından bu problemi aşmak üzere bir e-bülten tasarlandı. “Dijital Veli” adı verilen aylık bülten ebeveyn ve çocuklar da eleştirel düşünme alışkanlığı sağlamayı amaçlıyor. Bültende okuma önerileri ve ev ödevleri de yer alıyor.

Türkiye’de Gıda Enflasyonu | Tarladan Çatala Sorunların Bir Göstergesi Raporu Yayımlandı

Tarih: 16 Nisan 2021 STK: Sivil Sayfalar Türü: Rapor

Fahri Yavuz’un hazırladığı rapor, Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı en çetin ekonomik sorunlardan biri olan gıda enflasyonu meselesine odaklanıyor. Giriş ve sonuç dahil altı bölümden oluşan raporda; gıda enflasyonunun iklim değişikliği ve biyoyakıt üretimi artışıyla ortaya çıktığına ve Covid-19 salgınıyla beraber kendini yeniden göstermeye başladığına değiniliyor. Raporda, genel enflasyon ve özellikle dar gelirli kesim üzerinde olumsuz etkisi bulunan gıda enflasyonu sorununa ilişkin durum tespitleri ve çözüm önerileri yer alıyor.

➤ Anadolu Öğrenci Birliği; Suriye, El Bab’a İyilik Kütüphanesi Kurdu

Tarih: 28 Mayıs 2021 STK: Anadolu Öğrenci Birliği Türü: Etkinlik

Anadolu Öğrenci Birliği, Suriye’de kütüphane kurdu. “İyilik Kütüphanesi” projesi kapsamında El Bab’da kurulan kütüphane ilgiyle karşılandı.

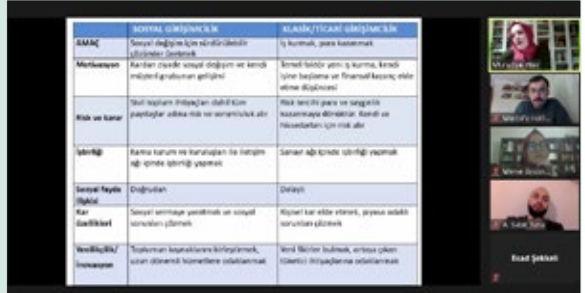

Yeryüzü Gençlik işbirliğiyle yürütülen kitap bağışi kampanyası neticesinde Türkiye’nin Azez, Afrin, Cerablus, El Bab ve kırsalda yaptırdığı okullarda kütüphaneler kuruldu. İyilik Derneği’nin Milli Eğitim Bakanlığı ve AFAD’la birlikte yürüttüğü “İyilik Kütüphanesi” projesi kapsamında kurulan kütüphane açılışı için bölgeye yapılan ziyarette öğrenciler çeşitli gösteriler düzenlediler.

➤ Kurumsal Yönetim Akademisi STK Konuşmaları’nın 16.sını Gerçekleştirdi

Tarih: 20 Nisan 2021 STK: Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM) Türü: Webinar

KYA tarafından düzenlenen STK Konuşmaları serisinin 16. Programında Dr. Öğr. Üyesi Muradiye Ateş konuk edildi.

“Sosyal Girişimcilik ve İnovasyon” konulu programda Dr. Öğr. Üyesi Muradiye Ateş, sosyal girişimcilik ve inovasyon kavramlarını tanıtarak söze başladı. İlk olarak dünyadaki inovatif ve sosyal girişimciliğe dair gelişmelerden örnekler sunan Ateş, devamında sosyal girişimciliğin klasik/iktisadi girişimcilikten farklı yönlerini aktardı. Diğer yandan hızla gelişen teknoloji çağında STK’ların nasıl ayak uydurabilecekleri hususu da programda kendine yer buldu.

◆ *STK'larda Kurumsal Öz Değerlendirme modelini Anadolu Üniversitesi'nden Prof. Dr. Köksal Büyük ile konuştuk.*

Kurumsal Öz Değerlendirmenin STK'lar açısından önemi nedir?

Buna pek çok yönden cevap verilebilir. Çünkü her STK'ya göre cevap farklı olabilir. Her STK'nın farklı bir amacı ve büyüklüğü söz konusu. Şöyle bir benzetmeyle konuyu açabiliriz: Eğer gömleğimizin ilk düğmesini doğru iliklersek, diğer düğmeleri tekrar açıp kapatmak zorunda kalmayız. Öz değerlendirme de işte böyle bir süreçtir. Yanlış sonuçlar elde ederseniz ya da elinizdeki sonuçları manipüle ederseniz sonraki süreçleri de etkilersiniz. Yapılan bir yanlış düzeltmeye kalktığınızda da tekrar başa dönersiniz. Bu yüzden nelere ihtiyacımız olduğunu ya da nelere ihtiyacımız olmadığını öz değerlendirme sürecinde belirleriz.

Öncelikle yöneticilerin öz değerlendirmeye neden ihtiyaç duyduklarını kavramaları gerekir. Öz değerlendirmede elde ettiğimiz sonuçlar, stratejik planları hazırlamada bir rehberdir. Bu da faaliyetlerde daha kuramsal ve analitik düşünmeye ve sorumlu olmaya iter. Öz değerlendirme yaparak hem bağışçılara hem de gönüllülere karşı hesap verebilirliği, şeffaflığı sağlamak, yönetsel açıdan da etkinlik ve verimliliği arttırmak mümkündür.

Güçlü yönlerin devamlılığını sağlama, zayıf yönlerin ise mümkün olan en kısa sürede ortadan kaldırılmasına yönelik çabalar, STK'lar açısından önemli bir konudur. Bunları sağlayan öz değerlendirmedir. Tercihlerimizde zayıf yönlere bakan bir tehdit varsa tehdidin varlığını ortadan kaldırmak veya önemsizleştirmek doğrultusunda öne çıkmaya başlar. Çoğumuzun yaptığı hata şudur ki; süreçlere ve detaylara aşırı odaklanılır ve sonucu iskalarız. Bu hataya düşmemek için, amaçlara yoğunlaşacağız. Amaçlarımızdan sapmalar varsa, bu sapmaları tespit ederek önlemlerimizi almamız lazım.

Kurumsal Öz Değerlendirme STK'ların yönetsel sorunlarına ne gibi çözümler getiriyor?

STK'lar öz değerlendirme yaparak stratejik amaçlarına odaklanırlar. Elde ettikleri sonuçların amaçlarına ulaşmadaki katkısını görmeye çalışırlar. Üst yönetimin öncelikle mevcut durumu ortaya koyarak, eldeki kaynaklar ile nasıl güçlenebileceğini tespit etmesi gerekir. Ölçemezseniz, yönetemezsiniz. Dolayısıyla, başarı ya da başarısızlıktan da bahsedemezsiniz. Başarılıyı göremediğinizde bu başarıyı devamlı kılmayı amaçlayan ödüllendirmeleri yani

motivasyonları da sağlayamazsınız. Neleri eksik ya da yanlış yaptığını bilemeyen bir STK, kendini düzeltemez.

Nihai amaç kar ya da performans maksimizasyonu değildir. Özel sektörle aradaki farklardan birisi budur. Faaliyet gösterdiği toplumsal zeminde kıymetli sosyal sonuçlar ve sosyal fayda üretme çabasıdayken, yönetsel sorunların farkında olmak ve çözüm bulmak şarttır. STK’lar, yönetsel sorunlarını tanımlayabilmek için öz değerlendirme yapmak durumundadır. Sorunların ne olduğunu tespit etmeden bir geliştirme yapmak mümkün değildir.

STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirmeyi kurumsal etik açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Stratejik niyet, gelecekte ulaşmaya çalıştığımız isteklerdir. Bunun için tüm kaynaklar, avantaj ve yetenekler seferber edilir. Yürütülen stratejik faaliyetler, aynı zamanda onun stratejik niyetini de büyük ölçüde ortaya koyar. Öz değerlendirme sürecinin STK’nın istikbali için önem arz ettiğinin yöneticiler tarafından benimsemesi ve sürecin STK’nın stratejik niyetinde yer alması gereklidir. Yöneticilerin bu tutumu, şunu netleştirir: Öz değerlendirme acaba organizasyonel gelişim için anlamlı bir adım mıdır yoksa sadece dışarıdan iştirak eden bağışçılar tatmin etmek veya içeridekileri sakinleştirmek için kozmetik bir egzersiz midir? Eğer anlamlı bir adım olması isteniyorsa, öz değerlendirmeye yöneticilerden ve icra kurulu başkanından, gönüllülere kadar uzanan bir yelpazede tam destek verilmelidir. Kurumsal etik kültürü böyle bir örgüt ikliminde oluşur. Neyin doğru, neyin yanlış yapıldığı sağlıklı bir öz değerlendirme yapmadan belirlenemez. STK’lar toplumsal katkıyı sağladıkları ölçüde misyonlarına bağlıdır. Öz değerlendirme yapacaksınız ki, tüm paydaşlar nezdinde kurumsal saygınlık ve güven sağlayabilesiniz. Görev ve yetkilerin şahsi menfaat amaçlı kullanılıp kullanılmadığının tespiti ancak öz değerlendirmeyle mümkündür. STK kaynaklarının amaçlar doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı hem bağışçılar hem de gönüllüler açısından önemlidir. Aslında öz değerlendirme süreci, etik ilkelerin kontrolünde de kritik rol oynar. Eşitlik, dürüstlük, tarafsızlık, sorumluluk gibi kurumsal etik ilkelerin kontrolünde öz değerlendirme kritik rol oynar.

Kurumsal Öz Değerlendirme modelini STK’ların kurumsallaşması hususunda nasıl konumlandırabiliriz?

Maalesef ülkemizdeki STK’larının çoğunluğunun kurumsallaşabildiğini söyleyemeyiz. Öz değerlendirme, bir gelişim modelidir. Sürekli iyileştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlar, sistematik ve düzenli gözden geçirmeyi esas alır. Böyle bir gelişim modelidir. Nihayetinde kaynaklarınızı amaçlarınız doğrultusunda ne ölçüde kullandığınızı tespit etmek istediğinizde öz değerlendirme yapma ihtiyacı doğar. Bir başka deyişle kurumsal öncelikleri tespit etmekte çok işimize yarar. Yönetim, öncelik sıralamasını ekipleriyle paylaşmalıdır. Kurumsal değişim ve gelişimin gereklerini, nedenleri nelerdir, hangi adımlar atılmalıdır? Bunları, paylaşmalıdır.

Bu sayede STK'ların kurumsallaşmasına katkı sağlayabilecek adımlar atılmış olur.

Kurumsal değişimin ilk ve en önemli adımı, üst yönetimin onayı ve inancıdır. Değişime inanmayan ve ısrarcı olmayan üst yönetim, başarılı bir değişim yönetimi sergileyemez. Bu yüzden, öz değerlendirme sisteminin kurumsallaştırılmasında da yeterince etkin olamaz. İstenilen sonuçlara ulaşabilmek için çalışanlara gerekli yetki ve sorumluluğun, desteğin ve eğitimin verilmesi gerekir. Üst yönetim öz değerlendirme sürecinde, kürek çekme yerine dümende olmalıdır yani sürecin sağlıklı işlemesine odaklanmalıdır.

Son olarak öz değerlendirme sırasında yaşanabilecek olası zorluklara karşı tavsiyeleriniz nelerdir?

Öz değerlendirme yapmanın “en iyi” yolu bir tane değildir. Hatta böyle bir durum olmamalıdır. Çünkü iyi bir öz değerlendirme koşullara, STK'nın karmaşıklığına ve bağlamına bağlıdır. Karmaşıklık derecesinden kasıt, STK'nın, geçmişi, yaşı, büyüklüğü, çeşitliliği, coğrafi dağılımı, finansman kaynakları, eylem bağlamı vb. bileşenlerdir. Tüm STK'lar, öz değerlendirme ilgili genel ilkeleri benimseyip kendilerine has bir Öz değerlendirme sistemi geliştirmeli. Önemli olan Öz değerlendirme sürecinin temel ilkelerini anlamak ve içselleştirmektir. Kuruma bu süreçte rehberlik edebilecek uygun yöntem ve araç bileşenini seçip bunları kendi STK'nıza göre uyarlayabilmektir.

STK temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerde de öz değerlendirme sürecinin iyi anlaşılmadığını tespit ettik. Özellikle personeli öz değerlendirmenin önemi hakkında gerektiği gibi motive edememe ve bu sürecin angarya gibi algılanması gibi bir risk var. Hatta bazı yöneticilere göre öz değerlendirme süreci gereksiz iş yükü ortaya çıkaracak ve çalışmalara bir etkisi olmayacak. Bazı yöneticiler de demiştir ki: Evet, bunun çok faydalıdır, fakat nasıl yapılacağını bilmiyoruz. Özellikle öz değerlendirme sürecinde analizlerin ve kontrollerin yapılması için gereken verilerin birçoğunun düzenli tutulmadığı görülmüştür. Öz değerlendirmede ispata dayalı, net ve anlaşılır ifadeler yazmak önemlidir. Kontrol sürecindeki tespitlerin hemen hepsi rasyonel verilere dayanmalıdır. Kanıta dayalı göstergelerden hareketle iyileştirilecek ya da vazgeçilecek alanlar tanımlanmalıdır.

“STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirme” Analiz Raporu Yaymlandı

Tarih: 28 Mayıs 2021

STK: Toplumsal Düşünce ve Araştırmalar Merkezi (TODAM)

Türü: Rapor

Prof. Dr. Köksal Büyük’ün kaleme aldığı “STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirme: Farklı Eğilimler ve Uygulamalar” raporu STK’ların yönetsel sorunlarına ilişkin önerilerde bulunuyor.

Köksal Büyük

STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirme

Farklı Eğilimler ve Uygulamalar

İLKE

todam

AÑALİZ
RAPORLARI

İLKE Vakfı bünyesinde faaliyetlerini yürüten Toplumsal Düşünce ve Araştırmalar Merkezi TODAM; sivil topluma ilişkin çalışmalarına bir yenisini daha ekledi!

Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nden Prof. Dr. Köksal Büyük, “STK’larda Kurumsal Öz Değerlendirme: Farklı Eğilimler ve Uygulamalar” başlıklı analiz raporunu İLKE Vakfı için kaleme aldı. Hazırlanan analiz raporunda STK’lar için öz değerlendirmenin önemi vurgulandı.

Günümüzde verimli, bağımsız, şeffaf, hesap verebilen ve toplumdaki aktörleri harekete geçiren yönetim anlayışı önem kazanmaktadır. Bir ölçme tekniği olan kurumsal öz değerlendirme ise STK’ların yönetsel sorunlarını çözmeleri hususunda etkin rol oynayacaktır. Raporunda öz değerlendirme kavramının içeriğine ve önemine ilişkin geniş bir bölüm ayrılmıştır. Devamında ise kurumsal öz değerlendirmenin yapılaş sürecine dair teknik bilgiler ve öneriler yer almaktadır.

STK’ların, sundukları hizmetlerin ve ürettikleri faydanın hangi seviyede olduklarını belirlemelerine ve bu seviyeyi daha yukarı düzeye nasıl çıkarabileceklerine ilişkin önerilerin yer aldığı rapor; STK’ların verimliliklerini ve hizmet kalitelerini arttırmayı amaçlamaktadır.

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA)

2006 yılında kurulan SETA, politika, ekonomi ve toplum alanlarında güncel ve doğru analizler üretmek; sürekli gelişen/değişen koşulları takip etmek ve değerlendirmek amacıyla kurulmuştur. Ankara merkezli olan vakfın genel koordinatörlüğü görevini 2014 yılından bu yana Prof. Dr. Burhanettin Duran yürütmektedir.

SETA'nın İstanbul, Washington, Berlin ve Brüksel'de de ofisleri bulunmaktadır. Ayrıca Insight Turkey (İngilizce), Ru'ye Turkiyye (Arapça) ve Kriter isimli dergileri aylık olarak yayımlamaktadırlar.

SETA temel fikri hedef olarak; ulusal, bölgesel ve küresel sorunlara eğilmeyi ve zaman-mekan derinlikli bir çerçeve sunmayı belirlemiştir. Diğer yandan bilginin toplum ve dünya olayları üzerindeki dönüştürücü etkisinden hareketle toplumsal "iyi"nin inşasına, yaygınlaştırılmasına ve korunmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

SETA; siyaset, dış politika, ekonomi, toplum ve medya, güvenlik, hukuk, strateji araştırmaları, eğitim ve sosyal politikalar, enerji ve Avrupa araştırmaları gibi konular üzerine bilgi üretmektedir. Bu doğrultuda rapor, analiz, kitap, video ve podcast gibi yayınlar yapan SETA; panel ve seminerler de düzenlemektedir.

BÜLTENDE YER ALAN KURUMLAR

Sivil Toplum için Destek Vakfı: Türkiye’nin yaşamış olduğu sosyal sorunların çözümünün bağışçılığın geliştirilmesi fikrinden hareketle kurulan Sivil Toplum için Destek Vakfı, stratejik bağışçılık yoluyla sivil toplumun yenilikçi çözümler üretmesinde rol oynuyor.

e-Gönüllü: Sivil toplum kuruluşlarının dijitalleşme süreçlerini online gönüllülük ile desteklemek amacıyla kurulan bir sosyal girişimdir.

Girişimci Parkı: 2019 yılının Aralık ayında kurulan Girişimci Parkı, alanında uzman eğitimci, mentor ve partnerlerle eğitim hizmeti vermektedir.

Kurumsal Yönetim Akademisi (KYA): Sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesine faaliyetler düzenleyen KYA, bu doğrultuda alan izleme raporları, atölyeler, çalıştaylar ve yayınlar yapmaktadır.

Habitat: 1997 yılında kurulan Habitat; teknoloji, girişimcilik ve finansal bilinç alanlarında kapasite geliştirici ve sosyal etki odaklı projeler geliştiren bir STK’dır.

İnsani Gelişme Vakfı (İNGEV): 2016 yılında kurulan İNGEV, Türkiye’deki insani gelişmeyi desteklemeyi amaçlar. Vakıf, yoksullukla mücadele ve gelir dağılımının iyileşmesi konularına odaklanmaktadır.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV): 2004 yılında kurulmuştur. TEPAV bünyesinde ticaret, hukuk, Avrupa Birliği, G20 gibi konularla alakalı çalışma merkezleri ve Ortadoğu ile Orta Asya araştırmaları enstitüsü bulunmaktadır.

Milli İrade Platformu: 2013 yılında paralel devlet yapılanmasına karşı 100 sivil toplum kuruluşunun bir araya gelerek oluşturduğu Milli İrade Platformu, bugün 300 sivil toplum kuruluşundan müteşekkil bir yapı olarak kaleme aldıkları bildirimlerle adından söz ettirmektedir.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM): Merkez 2009 yılında Ortadoğu ve Kuzey Afrika hakkında bilgi sahibi olmak isteyen kamuoyuna yanıt verebilmek amacıyla kurulmuştur. Ayrıca karar alıcılara bölge hakkında analizler sunmakta ve siyaset yapımına katkıda bulunmaktadır.

Bilgi Sosyal Kuluçka Merkezi: 2014 yılında, Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi’nin bünyesinde kurulan Bilgi Sosyal Kuluçka, kapasite geliştirme faaliyetlerinin yanı sıra Türkiye’de sivil toplumun zenginleşen ve farklılaşan ihtiyaçlarına inovatif çözümler üretmektedir.

Teyit.org: Bilhassa sosyal medyada yayılan yanlış, şüpheli bilgilere; şehir efsanelerine dair birçok alanda doğrulama yapmak suretiyle internet kullanıcılarını doğru bilgiye ulaştırmayı amaçlayan bir platformdur.

Anadolu Öğrenci Birliği: Tevhid, adalet ve kardeşlik gibi kavramları merkezine alan ve bu kavramları merkezine almış kişiler yetiştirmeyi amaçlayan bir platformdur.

Toplumsal Düşünce ve Araştırmalar Merkezi (TODAM): İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı bünyesinde kurulan TODAM, Türkiye’deki ve dünyadaki fikri birikim ve yönelimleri takip eden ve bu doğrultuda çalışmalar yürüten bir merkezdir.

ADİL, HAKKANİYETLİ VE MÜREFFEH BİR TOPLUM

İLKE
ilim kültür eğitim vakfı

todam
TOPLUMSAL DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul
Telefon: +90 216 532 63 70 E-posta: todam@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr/todam

[f](#) [t](#) [@](#) [v](#) ilkevakfi